

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys

TÄYDENTÄVÄ OSA JA LISÄKUVAIMET

Tiivistelmä

Alkusanat

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (EVK; The Common European Framework of Reference for Languages) julkaistiin Euroopan kielten teemavuotena 2001 Euroopan neuvoston laajan valmistelu-, kuulemismenettely- ja pilotointityön tuloksena. Neljälläkymmenellä kielellä saatavissa oleva EVK on yksi Euroopan neuvoston tunnetuimpia ja käytetyimpiä politiikan välineitä, jota neuvoston ministerikomitea ja parlamentaarinen yleiskokous on myös virallisesti suositellut. Viitekehys on otettu käyttöön Euroopan komission toimesta muun muassa EUROPASS-projektissa sekä eurooppalaisen kielitaitoindikaattorin kehitysprojektissa.

Eurooppalainen viitekehys on yksi monista Euroopan neuvoston kielen alalla toimeenpanemista merkittävistä aloitteista vuonna 1964 alkaneessa ja yhä jatkuvassa työssä. Alkuaan kieliin panostaminen oli keino lisätä kansainvälistä yhteisymmärrystä, edistää elinikäistä oppimista sekä lisätä koulujen kielenopetuksen laatua ja toimivuutta. Kielikoulutus toimiikin kiistatta perustana sille, että oikeus koulutukseen, yksilön ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen oikeudet toteutuvat.

Eurooppalainen viitekehys, oppijoiden työkaluksi tarkoitettu Eurooppalainen kielisalkku (EKS; *European Language Portfolio*) sekä aloitteet yhdenvertaisten koulutuksellisten oikeuksien edistämiseksi ovat olleet julkaisustaan lähtien keskeinen osa Euroopan neuvoston hallitustenvälisiä ohjelmia koulutuksen alalla. Kielellisten valmiuksien kehittäminen on ensisijaisen tärkeää sosiaaliselle osallisuudelle, keskinäiselle ymmärrykselle ja ammatilliselle kehitykselle. Eurooppalainen viitekehys on myötävaikuttanut Euroopan neuvoston kielikoulutuksen periaatteiden jalkauttamiseen mm. edistämällä reflektoivaa ja itseohjautuvaa oppimista.

Vaikka mediaatio (merkityksen välittäminen) on tärkeä viitekehysten esittelemä käsite ja vielä entistäkin tärkeämpi nyky-yhteiskunnan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden lisääntyessä, sille ei ole ollut aikaisemmin validoituja ja yhteismitallisesti arvioituja taitotasokuvaimia. Mediaation kuvaimien kehittäminen onkin ollut projektin pisin ja haastavin osuus, joka johti EVK:n täydentävän osan laatimiseen. Projektissa luotiin kuvaimet tekstin, käsitteiden ja vuorovaikutuksen mediaatiolle, monikieliselle ja monikulttuuriselle kompetenssille sekä mediaatiostrategioille. Tämän lisäksi viittomakielille laadittiin omat kuvaimet osana *Sveitsin kansallisen tieteellisen tutkimuksen edistämistäitiön* projektia.

Laajennettujen taitotasokuvaimien lisäksi EVK:n täydentävä osa sisältää viitekehysten tavoitteiden ja pääperiaatteiden esittelyn, jonka Euroopan neuvosto toivoo lisäävän tietoisuutta viitekehysten laajemmasta viestistä. Viitekehysten päätehtävät ovat a) tarjota yhteinen kieli (metakieli), jolla keskustella kielitaidon moninaisuudesta, reflektoida sekä kertoa oppimistavoitteista ja -tuloksista yhdenmukaisella ja läpinäkyvällä

tavalla sekä b) tarjota inspiraatiota opetussuunnitelmatyöhön ja opettajankoulutukseen. Näiden tavoitteiden edistämiseksi jokaisen kuvaimen yhteydessä esitetään myös selite.

Euroopan neuvosto toivoo, että Eurooppalaisen viitekehyksen täydentävä osa ja sen laajennetut taitotasokuvaimet, jotka kattavat mediaation, monikielisen ja monikulttuurisen kompetenssin sekä viittomakielen, lisäävät laadukkaan osallistavan koulutuksen saavutettavuutta sekä edistävät monikielisyyttä ja -kulttuurisuutta. On tärkeää huomata, että nämä lisäykset eivät vaikuta EVK:n perustaan tai sen yhteisiin taitotasoihin. Täydentävä osa ja erityisesti uusien osa-alueiden kuvaimet ovat alkuperäistä julkaisua rikastuttavia. Opetussuunnitelmien laatijat voivat löytää ohjausta monikielisen ja kulttuurienvälisen opetuksen edistämiseen julkaisusta *the Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education*.

Sjur Bergan

Villano Qiriazì

Koulutusosaston johtaja

Koulutuspoliittisen jaoston johtaja

Johdanto viitekehysten täydentävään osaan

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (EVK) ja sen täydentävä osa tukevat Euroopan neuvoston tavoitetta varmistaa kaikkien kansalaisten oikeus laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen. Täydentävä osa (*Companion Volume with New Descriptors*, 2017) on laadittu täydentämään Eurooppalaista viitekehystä, joka julkaistiin kirjana vuonna 2001 ja on tämän julkaisun kirjoitushetkellä saatavilla 40 kielellä. Täydentävä osa ei muuta alkuperäisen vuoden 2001 julkaisun statusta.

Johdannon jälkeen tarkennetaan joitain viitekehysten keskeisiä käsitteitä, joiden avulla edistetään vieraan tai toisen kielen opetuksen ja oppimisen sekä monikielisen ja kulttuurienvälisen koulutuksen laadukkuutta. EVK käsittää paljon muutakin kuin taitotasosteikot. Se laajentaa näkökulmaa kielenopetukseen monella tapaa: ennen kaikkea se käsittää oppijan sosiaalisena toimijana, joka luo merkityksen yhteistyössä (eng. *co-construction of meaning*). Toisaalta näkökulmaa laajennetaan mediaation sekä monikielisen ja monikulttuurisen kompetenssin käsitteen avulla. Viitekehys on osoittautunut ansiokkaaksi nimenomaan siksi, että se kattaa koulutukselliset arvot, selkeän mallin kielellisistä kompetensseista ja kielenkäytöstä, sekä käytännön työkalut eli kuvaimet, jotka helpottavat opetussuunnitelmatyötä ja oppimisen ja opettamisen ohjaamista.

Täydentävä osa on Euroopan neuvoston koulutuspolitiikan osaston kielipoliittiseen ohjelmaan kuuluvan projektin lopputulos. Projektin keskiössä oli EVK:n taitotasosteikkojen kuvaimien päivittäminen seuraavasti:

- ▶ korostettiin tiettyjä viitekehysten innovatiivisia osa-alueita, joille ei vuoden 2001 julkaisussa vielä ollut kuvaimia, mutta jotka ovat edellisten kahdenkymmenen vuoden aikana kasvattaneet merkitystään yhä suuremmissa määrin: erityisesti mediaatiota sekä monikielistä ja monikulttuurista kompetenssia
- ▶ rakennetaan jatkoa viitekehysten onnistuneelle käyttöönotolle ja kehitykselle mm. määrittelemällä tarkemmin lisätasot ja uusi Pre-A1-taso (alkeistasoa edeltävä taso)
- ▶ vastattiin toivomukseen tarkemmista kuullun ymmärtämisen ja lukemisen kuvauksista jo olemassa oleviin asteikkoihin, sekä luotiin kuvaimet muuhun viestinnälliseen toimintaan kuten digitaaliseen vuorovaikutukseen, televiestintään sekä erilaisiin keinoihin ilmaista suhtautumista luoviin teksteihin ja kirjallisuuteen
- ▶ rikastutettiin A1-tason ja C-tason, erityisesti C2-tason kuvausta

Alkuperäisen viitekehysten tekstin mukaisesti täydentävä osa tarjoaa siten myös taitotasosteikkojen kuvainten laajennetut versiot:

- ▶ uudet kuvausasteikot esitellään jo olemassa olevien rinnalla
- ▶ taulukot, joissa esitetään, mitkä asteikkokokonaisuudet kuuluvat samaan kategoriaan (kommunikatiivisen kielellisen kompetenssin toiminnot tai osa-alueet)
- ▶ jokaiselle taitotasolle on lyhyt selite, jossa taustoitetaan kategorian luomiseen johtanut ajattelu
- ▶ projektissa kehitetyt ja validoidut kuvaimet, joita ei kuitenkaan sisällytetty taitotasoasteikkojen kuvaimiin, ovat mukana liitteenä (liite 9)

Lukijoita suositellaan myös perehtymään julkaisuun *Education, mobility, otherness: the mediation functions of schools* (2015), joka oli tukena mediaation käsitteellistämässä kuvainten kehittämissuorituksessa.

EVK:n keskeiset näkökulmat oppimiseen ja opettamiseen

Eurooppalaisen viitekehyksen tavoitteet

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (EVK) sisältää kattavan kielitaidon kuvainjärjestelmän sekä taitotasosteikoissa määritellyt yhteiset taitotasot A1-C2. **Yksi EVK:n tärkeimmistä periaatteista on oppimistavoitteiden ja -tulosten myönteisen muotoilun ("Osaa tehdä" - lausumat) edistäminen kaikilla taitotasolla.** Tämä keskeinen ominaisuus tukee osaltaan Euroopan neuvoston tavoitetta **laadukkaasta ja osallistavasta** koulutuksesta kansalaisyhteiskunnana. Viitekehystä ei käytetäkään vain **läpinäkyvyyden ja selkeiden arviointikriteereiden** tarjoamiseen vaan yhä useammin myös **opetussuunnitelmien ja pedagogiikan uudistamiseen.**

EVK:n asettamat tavoitteet ovat:

- ▶ edistää ja sujuvoittaa eri koulutuslaitosten välistä **yhteistyötä** eri maissa
- ▶ tarjota **yhteinen** pohja kielitutkintojen **tunnustamiseen**
- ▶ auttaa oppijoita, opettajia, koulutuksen suunnittelijoita, tutkintojen järjestäjiä sekä opetushallinnon edustajia **kohdentamaan ja koordinoimaan** toimintaansa

Kieltenopettamisen ja -oppimisen edistämisen lisäksi EVK tuo mukanaan uuden, osallistavan käsityksen oppijasta. Viitekehyksessä kielenkäyttäjä tai -oppija nähdään **sosiaalisena toimijana**, joka toimii sosiaalisessa maailmassa ja on aktiivinen toimija oppimisprosessissaan. Tämä merkitsee aitoa **paradigman muutosta** sekä koulutuksen suunnittelussa että opettamisessa; tarkoituksena on edistää oppijan itseohjautuvuutta ja sitoutuneisuutta oppimiseen. Viitekehys ei enää painota opetussuunnitelmissa järjestyksessä eteneviä kielirakenteita tai ennalta määriteltyjä kielenkäytön funktioita tai käsitteellisiä-semantickejä kategorioita. Sen sijaan tässä **toiminnallisessa lähestymistavassa** siirrytään kohti oppijan tarpeista lähteviä ja todellisen elämän kielenkäyttötilanteisiin perustuvia opetussuunnitelmia. Tämä tukee *osaamisen* näkökulmaa, jota ohjaa puutteiden määrittämisen sijaan kuvaimet, jotka tuovat esiin oppijan osaamista ("**Osaa tehdä - lausumat**"). Tarkoituksena on suunnitella opetussuunnitelmat ja kurssit vastaamaan todellisen maailman tarpeisiin ja rakentaa ne tosielämän tehtävien ympärille, jonka tavoitteita "**Osaa tehdä**" -kuvaimet viestivät oppijoille. Pohjimmiltaan EVK on opetussuunnitelmien, kurssien ja testien laatimiseen tarkoitettu työkalu, jonka lähtökohtana on se, **mitä oppijan tulisi osata tehdä kielellä.**

Toiminnallisen lähestymistavan toteuttaminen

Eurooppalainen viitekehys pyrkii olemaan *kattava*, mikä tarkoittaa sitä, että siitä voi edelleen löytää kielenopetuksen keskeiset toimintamallit. Tämän lisäksi se pyrkii olemaan *neutraali*, mikä tarkoittaa sitä, että suorien vastausten antamisen sijaan EVK herättää kysymyksiä eikä siis määritä mitään tiettyä pedagogista lähestymistapaa. Tästä huolimatta EVK:n metodologinen viesti on se, että kielenoppimisessa oppijaa tulisi ohjata kohti todellisen elämän tilanteissa toimimista ja itseilmaisua. Sekä viitekehysten taitotasokuvaimet että toiminnallinen lähestymistapa pitävät **merkityksen yhdessä luomista** (vuorovaikutuksen kautta) oppimisen ja opetuksen keskiössä.

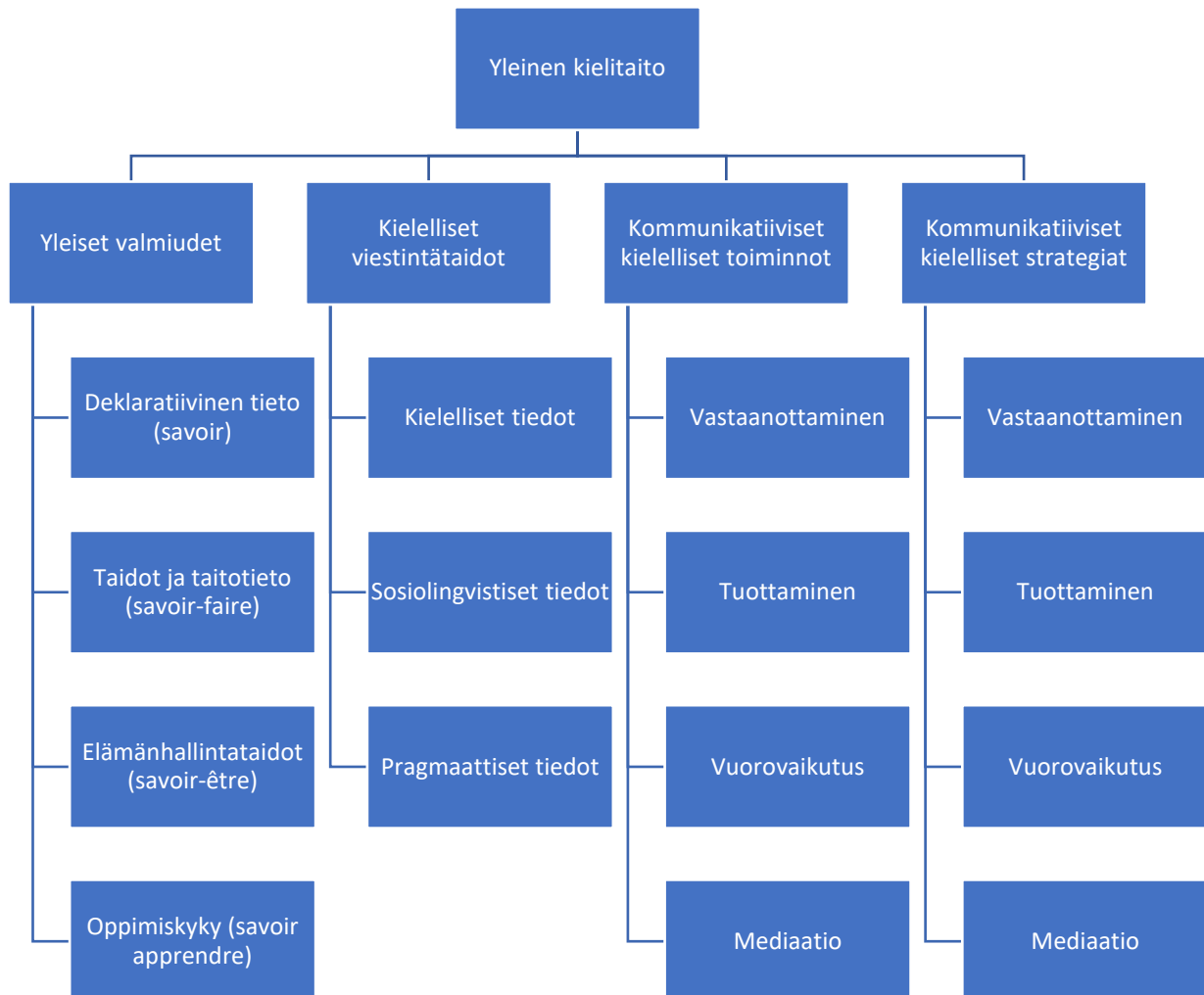
Monikielinen ja monikulttuurinen kompetenssi

Eurooppalainen viitekehys erottaa toisistaan multilingvaalisuuden eli *monikielisyyden* (eri kielten läsnäolo yhteisön tai yksilön tasolla) sekä plurilingvaalisuuden eli *useakielisyyden* (yksittäisen oppijan tai kielenkäyttäjän dynaaminen ja kehittyvä kielivaranto). Plurilingvaalisuus esitetään EVK:ssa epätasaisena ja muuttuvana kompetenssina, jossa kielenkäyttäjän tai oppijan osaaminen yhdessä kielessä tai sen variaatiossa voi olla hyvin erilainen kuin toisessa. Perimmäinen ajatus on kuitenkin se, että plurilingvaaleilla eli monikielisillä yksilöillä on *yksi*, sisäisesti verkostoitunut kielivaranto, jonka hän yhdistää yleisiin valmiuksiinsa sekä erilaisiin strategioihin suorittaakseen tehtäviä (EVK osa 6.1.3.2.). Suurin osa EVK:n viittauksista plurilingvaalisuuteen käsittävät ”monikielisen ja monikulttuurisen kompetenssin”. Tämä johtuu siitä, että nämä kaksi näkökulmaa useimmiten esiintyvät yhdessä. Yksi syy edistää monikielisyyden ja monikulttuurisuuden kehitystä on se, että niiden ymmärrys a) hyödyntää ennalta olemassa olevia sosiolingvistisiä ja pragmaattisia kompetensseja, jotka puolestaan kehittävät niitä eteenpäin b) johtaa tarkempaan käsitykseen siitä, mikä on yleistä ja mikä on erityistä erilaisissa kielijärjestelmissä (meta-, inter-, hyperlingvistinen tietoisuus; kielitietoisuus) ja c) luonnostaan kehittää taitoa oppia sekä kykyä suhtautua toisiin ihmisiin ja toimia uusissa tilanteissa. Täten se voi myös jossain määrin nopeuttaa myöhempää oppimista kielen ja kulttuurien alueilla. (EVK osa 6.1.3.3.)

Eurooppalaisen viitekehysten kielitaidon kuvausjärjestelmä

Eurooppalaisen viitekehysten ydintavoite on tarjota yhteinen metakieli, jolla puhua kielitaidosta. Toiminnot on jaettu neljään eri vuorovaikutuksen tapaan: **vastaanottaminen**, **tuottaminen**, **vuorovaikutus** ja **mediaatio**. Jokaisessa vuorovaikutustilanteessa **yleiset valmiudet** (toisin sanoen tieto ympäröivästä maailmasta, sosiokulttuurinen kompetenssi, kulttuurienvälinen kompetenssi, mahdollinen työkokemus: EVK

osa 5.1) yhdistyvät **aina kielellisiin viestintätaitoihin** (kielelliset, sosiolingvistiset ja pragmaattiset tiedot ja taidot) ja -strategioihin (sekä yleisiin että **kommunikatiivisiin kielellisiin strategioihin**) tietyn **tehtävän** suorittamiseksi (EVK kappale 7).

Mediaatio

Kieltä käytettäessä hyödynnetään usein erilaisia kielellisiä toimintoja; mediaatiossa yhdistyvät vastaanottaminen, tuottaminen ja vuorovaikutus. Usein kieltä käytetään paitsi viestin välittämiseksi myös ajatuksen kehittämiseksi kielentämisen avulla (oman ajattelun auki selittäminen, engl. *languageing*) tai helpottamaan ymmärrystä ja vuorovaikutusta. Vaikka vuoden 2001 Eurooppalainen viitekehys ei kehitäkään mediaation käsitettä täyteen potentiaaliinsa, se painottaa kahta keskeistä käsitettä: merkityksen yhdessä luomista sekä kielen oppimisessa tapahtuvaa yksilön ja yhteisön välistä jatkuvaa liikettä. Tämä tulee esiin pääasiassa viitekehysten käsityksessä kielenkäyttäjistä tai -oppijasta sosiaalisena toimijana. Lisäksi käsitys mediaattorista keskustelukumppanien vuorovaikutuksen välittäjänä alleviivaa EVK:n sosiaalista näkökulmaa. Näin ollen, vaikkei sitä suoraan vuoden 2001 julkaisussa ilmaistakaan, asettaa EVK:n kuvausjärjestelmä de facto mediaation avainasemaan toiminnallisessa lähestymistavassa, niin kuin kielenoppimisen asiantuntijapiireissä nykyään tehdään. EVK:n lähestymistapa mediaatioon laajentaa siis kuvaimet tarkoittamaan muutakin kuin kieltenvälistä mediaatiota.

EVK:n yhteiset taitotasot

Eurooppalaisessa viitekehyksessä on kaksi akselia: vaaka-akseli eri toimintojen ja osa-alueiden kompetenssien kategorioiden kuvaamiseen sekä pystyakseli, joka kuvaa kielitaidon kehitystä näissä kategorioissa. EVK esittelee kuusiportaisen yhteisen taitotasoasteikon, jonka tarkoituksena on auttaa koulutuksen suunnittelussa sekä kielitaidon kehittymisen kuvaamisessa. Viitekehysten asettelu tarjoaa eräänlaisen kartan, jonka varassa kielenkäyttäjä tai -oppija voi suunnistaa relevanttien toimintojen pariin ja kehittää itseään. Humanististen tieteiden kategoriat ovat kuitenkin aina sosiaalisesti rakennettuja, konventioon perustuvia konsepteja. Todellisuudessa kielitaito on sateenkaarimainen jatkumo: tietyt värit nähdään selkeämmin toisistaan erottuvana kuin toiset, vaikkei niillä todellisuudessa ole selkeää rajaa.

Onnistunut viestintä vaatii silti yksinkertaistamista.

EVK:n profiilit

Taitotasoasteikot ovat tarpeellinen yksinkertaistus. Ne ovat tarpeellisia, jotta oppimista voidaan suunnitella, jotta kehitystä voidaan seurata ja jotta kysymyksiin kuten *Kuinka hyvin osaat ranskaa?* tai *Kuinka hyvää kielitaitoa hakijoilta tulisi vaatia?* voitaisiin vastata. Kuitenkin yksinkertainen vastaus kuten B2 – tai jopa B2

vastaanottava, B1 tuottava – piilottaa taakseen monimutkaisen todellisuuden. Eurooppalainen viitekehys sisältää paljon kuvaajia siksi, että sen käyttäjiä halutaan näin rohkaista kehittämään erikoistuneempia kielitaitoprofiileja. Taitotasokuvaimia voidaan hyödyntää esim. tietyille oppijaryhmälle relevanttien kielellisten toimintojen kartoittamiseen sekä sopivan tason määrittämiseen. Kielenkäyttäjän tai -oppijan kielitaitoa voidaan myös kuvata erilaisilla kaavioilla. Tietyn taidon kehitystä voidaan seurata ajan mittaan tapahtuvana kielitaidon laajentumisena. Tällaisella kaaviolla on kuitenkin arvoa vain, jos voidaan olettaa, että sen tulkitsija tuntee taitotasot ja kategoriat entuudestaan. EVK:n taitotasokuvaimet voivat lisätä niiden tuntemusta.

EVK:n taitotasokuvaimet

Jokainen taitotasoasteikko tarjoaa esimerkkejä tietyssä kielenkäyttötilanteessa tyyppillisesti käytettävästä kielestä, jota on sovellettu eri tasoille. Kaikki yksittäiset kuvaimet ovat kehitetty ja yhteismitoitettu erikseen muista asteikon kuvaimista siten, että jokainen yksittäinen kuvain tarjoaa itsenäisen kriteeripohjaisen väitteen, jota voidaan käyttää sellaisenaan ilman kontekstia. Kuvaimia käytetäänkin yleensä juuri näin: erillään asteikosta, jossa kuvain esitetään. Kuvaimien tarkoitus on toimia välineenä opetussuunnitelman kehittämiseen. Taitotasoasteikot koostuvat **itsenäisistä ja erillisistä kuvaimista**, eikä niitä ole pääasiallisesti tarkoitettu arviointia varten. Ne eivät siis ole arviointiasteikkoja perinteisessä, kielenoppimisen arvioinnissa yleensä käytetyssä merkityksessä eikä niiden tarkoitus ole kattaa jokaista relevanttia osa-aluetta jokaisella tasolla kuten arviointiasteikoilla on tyyppillisesti tapana. Ne ovat deskriptiivisiä, millä ei viitata pelkästään siihen, etteivät ne ole normatiivisia, vaan myös siihen, että ne tarjoavat **kuvauksia** kompetenssista tietyssä ympäristössä eri tasoilla. Ne keskittyvät **osa-alueisiin, jotka ovat uusia ja erottuvia**: ne eivät yritä kuvata kaikkea tärkeää kattavalla tavalla. Ne ovat **avoimia ja epätäydellisiä** kuvauksia, joiden tarkoitus on tarjota metakieli opettajayhteisöjen verkostoitumista ja kehittämistä varten.

EVK:n taitotasokuvaimien käyttäminen

Kuvaimien tärkein tehtävä on auttaa opetussuunnitelmien, opettamisen ja arvioinnin kehittämisessä ja toteuttamisessa. Opettajat voivat valita ja soveltaa taitotasokuvaimia oman tarpeensa ja tilanteensa mukaan. Näin kuvaimet voivat toimia monipuolisena työkaluna opetuksessa esimerkiksi:

- ▶ oppimistavoitteiden ja ympäröivän maailman kielenkäytön yhteen sovittamisessa (toiminnallisen oppimisen viitekehystenä)
- ▶ maamerkkien muodostamisessa
- ▶ selvitettyä erityisesti aikuisoppijoiden oppimistarpeita

- ▶ työskentelytapojen ja tehtävien kehittämisessä (kyse usein tehtävistä, joiden sisältämät aktiviteetit esiintyvät useammassa kuvaajassa)
- ▶ kriteeripohjaiseen arviointiin perehtyessä (EVK toimii viitekehystenä, jonka kriteereihin voidaan viitata)

Ympäröivän maailman tarpeet kiinnittyvät kielenkäytön pääosa-alueisiin: julkinen alue, yksityinen alue, ammatillinen alue ja koulutuksen alue (EVK osa 4.1.1; EVK taulukko 5). Koulutuksen alue on selvästi yhtä lailla ympäröivän maailman alue kuin kolme muutakin. Molemmat aiemmin mainitut tarveprofiilit koskevat koulutuksen aluetta (ks. alkuperäinen dokumentti kuvio 6, kuvio 7). Erityisesti maahanmuuttajataustaisten lasten koulutuksesta tai sisällön ja kielen integroidun opetuksesta (CLIL-menetelmä, *Content and language integrated learning*) voi nähdä selvästi, että opettajan ja oppijan vuorovaikutus sekä yhteistyö oppijoiden välillä on **mediaatioon liittyvää toimintaa**. Koska monimuotoisuus on lisääntynyt sekä yhteiskunnallisella että koulutuksellisella tasolla EVK:n julkaisun jälkeen, on yhä tärkeämpää tehdä tilaa tälle moninaisuudelle. Tämä vaatii laajemman käsityksen mediaatiosta sekä positiivisen näkökulman oppijan monimuotoiseen kielelliseen ja kulttuuriseen repertoariin.

Hyödyllisiä lähteitä EVK:n käyttöönottoon

Euroopan neuvoston [verkkosivuilla](#) on linkkejä moniin Eurooppalaista viitekehystä käsitteleviin materiaaleihin ja artikkeleihin. Sivulla on esimerkiksi materiaalipankki, josta löytyy lisäkuvaimia, esimerkkejä erilaisista kielenkäyttötilanteista (videoita ja käsikirjoituksia) sekä arviointitehtäviä. Myös monen EVK:hen liittyvän projektin materiaalit ovat saatavilla Euroopan nykykielten keskuksen (ECML) verkkosivuilla. Seuraavassa listataan hyödyllisimmät EVK:tä hyödyntävät kielenopetusta ja -oppimista käsittelevät julkaisut:

- ▶ *A Guide for Users* (John Trim et al., Euroopan neuvosto) – saatavilla englanniksi ja ranskaksi
- ▶ *Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education* – (Jean-Claude Beacco ja muut, Euroopan neuvosto) – saatavilla englanniksi ja ranskaksi
- ▶ *From Communicative to Action-Oriented: A Research Pathway* (Enrica Piccardo, Curriculum Services Canada) – saatavilla englanniksi ja ranskaksi
- ▶ *Pathways through assessment, learning and teaching in the CEFR*. (Enrica Piccardo et al., European Centre for Modern Languages) – saatavilla englanniksi ja ranskaksi
- ▶ *Council of Europe Tools for Language Teaching: Common European Framework and Portfolios*. (Francis Gouillier, Didier/Euroopan neuvosto) – saatavilla englanniksi ja ranskaksi
- ▶ Eaquals:in EVK-materiaalit
- ▶ CEFTTrain

- ▶ *Pour enseigner les langues avec les CERCL – clés et conseils* (Claire Bourguignon, Delagrave)
- ▶ *Le point sur le Cadre Européen commun de référence pour les langues* (Evelyn Rosen, Clé International)
- ▶ *The CEFR in practice* (Brian North, Cambridge University Press)
- ▶ *Language course planning* (Brian North et al., Oxford University Press)

EVK:n taitotasokuvaimet

Kielellisen toiminnan muodot ja strategiat

- **Kielen vastaanottaminen**
 - **Kielen ymmärtämisen muodot**
 - Kuullun ymmärtäminen
 - *Syntyperäisten kielenpuhujien välisen keskustelun ymmärtäminen*
Paikalla olevana yleisönä kuunteleminen ja ymmärtäminen
Kuulutusten ja ohjeiden ymmärtäminen
Radion ja äänitteiden ymmärtäminen
 - Luetun ymmärtäminen
 - *Kirjeenvaihdon lukeminen ja ymmärtäminen*
Lukeminen asiaan tutustumista varten
Lukeminen tiedonhankintaa ja argumentointia varten
Ohjeiden lukeminen ja ymmärtäminen
Vapaa-ajan lukeminen
 - Audiovisuaalinen vastaanottaminen
 - *Television ja elokuvien katseleminen ja ymmärtäminen*
 - **Kielen vastaanottamisen strategiat**
- **Kielen tuottaminen**
 - **Kielen tuottamisen muodot**
 - Puhutut muodot
 - *Puhuminen: kokemuksen kuvaaminen*
 - *Puhuminen: tietojen antaminen*
 - *Puhuminen: asian esittäminen, esim. väittelyssä*
 - *Yleinen ilmoitus / kuulutus*
 - *Yleisölle puhuminen*
 - Kirjoitetut muodot
 - *Luova kirjoittaminen*
 - *Raportit ja kirjoitelmat*
 - **Kielen tuottamisen strategiat**
 - *Suunnitteleminen*
 - *Kompensointi*
 - *Tarkkailu ja korjaaminen*
- **Kielellinen vuorovaikutus**
 - **Kielellisen vuorovaikutuksen muodot**
 - Suullinen vuorovaikutus
 - *Syntyperäisen puhelumppanin ymmärtäminen*

- *Keskustelu*
- *Vapaamuotoinen keskustelu: juttelu ystävien kanssa*
- *Virallinen keskustelu: neuvottelut ja kokoukset*
- *Tavoitteellinen yhteistyö*
- *Tavaroiden ja palveluiden hankkiminen*
- *Tiedonvaihto*
- *Haastattelemine ja haastateltavana oleminen*
- *Tietoliikenteen käyttäminen*
- Kirjoitettu vuorovaikutus
 - *Kirjeenvaihto*
 - *Kirjelaput, viestit ja lomakkeet*
- Digitaalinen vuorovaikutus
 - *Internet-keskustelu*
 - vastausten laatiminen tai lukeminen, suullinen reaaliaikainen vuorovaikutus, chattailu (kirjoitettu puhekieli), blogitekstit tai kirjalliset kommentit, videoihin, linkkeihin ym. mediaan reagoiminen
 - *Tavoitteelliset toimenpiteet ja yhteistyö verkossa*
 - hyödykkeiden ja palveluiden ostaminen tai myyminen, yhteistyöprojektit
- **Kielellisen vuorovaikutuksen strategiat**
 - *Puheenvuoron vaihtaminen*
 - *Yhteistyö*
 - *Tarkennuksen pyytäminen*
- **Mediaatio (merkityksen välittäminen)**
 - **Mediaation muodot**
 - Tekstin mediaatio
 - *Yksityiskohtaisten tietojen välittäminen*
 - yksityiskohtaisten tietojen etsiminen tekstistä ja toiselle välittäminen
 - *Datan selittäminen*
 - graafisen esityksen, esim. kaavion muodossa olevan tiedon selittäminen
 - *Tekstin prosessoiminen*
 - tekstin muokkaaminen ja tiivistäminen vastaanottajaa varten
 - *Kirjoitetun tekstin suullinen kääntäminen*
 - vapaamuotoinen ja spontaani suullinen käännös esim. kirjeestä tai sähköpostista
 - *Kirjoitetun tekstin kirjallinen kääntäminen*
 - tekstin kääntäminen pääpiirteissään tiettyä tilannetta varten
 - *Muistiinpanojen tekeminen luennot, seminaarit, kokoukset jne*
 - kyky kirjoittaa yhtenäisiä muistiinpanoja kuullun pohjalta
 - *Luoviin teksteihin (mm. kirjallisuuteen) reagoiminen*
 - luovien tekstien herättämien henkilökohtaisten kokemusten ja tulkintojen ilmaiseminen vapaamuotoisesti esim. lukupiirissä
 - *Luovien tekstien (mm. kirjallisuuden) analyysi ja kritiikki*
 - esim. luovien tekstien merkitysten analysoiminen, eri tekstien välisten yhteyksien ja vertailujen esittäminen, tyylikeinojen arvioiminen

- Käsitteiden mediaatio
 - *Vuorovaikutuksen edesauttaminen vertaisryhmässä*
 - yhteistyön helpottaminen ryhmässä yleensä jonkun tietyn tavoitteen saavuttamiseksi esim. kysymyksiä esittämällä, tärkeitä asioita esiin nostamalla ja keskustelun ohjaamisella
 - *Vuorovaikutus merkityksen luomiseksi*
 - esim. yhteistyön strukturointi päättämällä tavoitteet ja toimintajärjestys
 - esim. ajatusten selventämisen pyytäminen, uusien ideoiden yhdessä luominen
 - *Vuorovaikutuksen ohjaaminen*
 - tietyssä ryhmää ohjaavassa roolissa esim. opettajana tai valmentajana toimiminen
 - *Käsitteellisen keskustelun rohkaiseminen*
 - ajattelun ohjaaminen esim. kysymyksiä esittämällä, muiden puheenvuorojen yhdisteleminen loogisiksi kokonaisuuksiksi, muiden ajatusten sanallistaminen
- Vuorovaikutuksen mediaatio
 - *Monikulttuurisen yhteiselon edesauttaminen*
 - yhteisymmärryksen edistäminen ympäristössä, jossa on läsnä eri kulttuureita tai kieliä; toiseuden kohtaaminen ja kunnioittaminen
 - *Ystävien tai perheen seurassa välittäjänä toimiminen*
 - ymmärryksen välittäminen eri kulttuurien tai kielten kanssa epämuodollisessa tilanteessa toimiessa
 - *Vuorovaikutuksen helpottaminen vaikeissa tilanteissa tai erimielisyyksissä*
 - esim. ongelman sanallistaminen ja eri näkökulmien lähemmäs toisiaan tuominen, jännitteiden lieventäminen
- **Mediaatiostrategiat**
 - Strategiat uuden konseptin selittämiseksi
 - *Aiempaan tietoon viittaaminen*
 - esim. eri asioiden välisten yhteyksien esiin tuominen, kysymysten esittäminen aiemman tiedon aktivoimiseksi, esimerkkien ja määritelmien antaminen
 - *Kielen mukauttaminen*
 - kielenkäytön mukauttaminen tilanteeseen esim. muuttamalla ilmaisutyylillä tai rekisteriä
 - *Monimutkaisen tiedon osiin jakaminen*
 - kompleksisen tiedon jakaminen pienemmiksi osiksi ja niiden välisten yhteyksien esittäminen
 - Strategiat tekstin ymmärrettävyyden lisäämiseksi
 - *Tiiviin tekstin laventaminen*
 - esim. esimerkkien antaminen, toiston lisääminen, tyylin muuntelu
 - *Tekstin tiivistäminen*
 - esim. ylimääräisten sanojen ja toiston poistaminen, tärkeiden kohtien korostaminen

Kielellinen viestintätaito

- **Kielelliset taidot**
 - Yleinen kielellinen osaaminen

- Sanaston laajuus
- Kieliopillinen tarkkuus
- Sanaston hallinta
- Ääntäminen
 - vuoden 2001 asteikon tilalle luotiin uusi asteikko niin, että puheen ymmärrettävyyttä on painotettu enemmän; asteikossa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, ettei se vahvistaisi käsitystä natiivinkaltaisesta ääntämyksestä ideaalina
 - siirtymiä tasolta toiselle, erityisesti tasolta B1 tasolle B2, on sulavoitettu
 - *Yleinen ääntämisen hallinta*
 - keskiössä puheen ymmärrettävyys
 - *Artikulaatio*
 - äänteiden selkeys ja tarkkuus
 - *Prosodiset piirteet*
 - intonaation, rytmin ja painotusten hallinta viestin välittämiseksi
- Oikeinkirjoitus
- **Sosiolingvistiset taidot**
 - Sosiolingvistinen tarkoituksenmukaisuus
- **Pragmaattiset taidot**
 - Joustavuus
 - Puheenvuoron vaihtuminen
 - Teeman kehittäminen
 - Tekstin sidosteisuus
 - Ilmaisun tarkkuus
 - Puheen sujuvuus

Viittomataidot

- **Kielelliset taidot**
 - Viittomakielen repertoaari
 - mm. käytössä olevien viittomien määrä, kieliopillisten elementtien kuten käsimuotojen ja ei-manuaalisten piirteiden tuntemus ja hallinta
 - Viittomien tarkkuus
 - ilmaisun yksityiskohtaisuus, tarkkuus ja kompleksisuus
- **Pragmaattiset taidot**
 - Viittomatekstin rakenne
 - tekstillä tarkoitetaan viittomakielissä useammasta lauseesta koostuvaa ilmaisua tiettyä tarkoitusta varten, joka on esim. videoitu
 - tekstin loogisuus, argumentaatio ja sidonnaisuus
 - Konteksti ja perspektiivit
 - kolmiulotteisen tilan ja ympäristön asettaminen viittomien välisten suhteiden hahmottamiseksi
 - eri roolien ja perspektiivien ilmaiseminen esim. kehon asennolla ja ilmeillä
 - Läsnäolo ja vaikuttaminen
 - eri tunteiden, rekisterien tai suhtautumistapojen ilmaiseminen
 - Viittomien sujuvuus
 - tapa, jolla viittomat liittyvät toisiinsa: rytmi ja tempo, tauot, sujuvuus
- **Sosiolingvistiset taidot**
 - Sosiolingvistinen ja kulttuurinen repertoaari

Monikieliset ja monikulttuuriset taidot

- **Monikulttuurisen repertoarin rakentaminen**
 - mm. kulttuuristen ja sosiaalisten tapojen ja merkitysten tunnistaminen ja niiden pohjalta toimiminen, erilaisuuksien ja samankaltaisuuksien tunnistaminen ja tulkinta, neutraali ja kriittinen arviointi
- **Monikielinen ymmärrys**
 - mm. avoimuus ja joustavuus eri kielten kanssa toimiessa, samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien tunnistaminen muiden kielten pohjalta
- **Monikielisen repertoarin rakentaminen**
 - mm. erilaisiin tilanteisiin sopeutuminen, valmius käyttää eri kieliä tilanteen mukaan, kielen mukauttaminen, asioiden selittäminen eri kielillä, muiden kieltenkäytön rohkaiseminen

EVK:n taitotasokuvaimien päivittämis- ja laajentamisprojekti

Tässä esitetyt laajennetut taitotasokuvaimet pitävät sisällään ne alkuperäiset kuvaimet, jotka julkaistiin vuoden 2001 viitekehyksen luvuissa 4.4 ja 5.2.

EVK:n kuvausjärjestelmän, vuoden 2001 taitotasokuvainten ja tämän lisäosan päivitysten ja lisäysten suhde näkyy seuraavassa taulukossa:

Muodot		2001 kuvausjärjeste lmässä	2001 taitotasokuvaimis sa	Taitotasoku- vaimet päivitetty täydentävään osaan	Taitotasoku- vaimet lisätty täydentävään osaan
Kielen vastaanottamin en (EVK 4.4.2)	Puhuttu viesti	✓	✓	✓	
	Kirjoitettu viesti	✓	✓	✓	
	Strategiat	✓	✓	✓	
Kielen tuottaminen (EVK 4.4.1)	Puhuttu viesti	✓	✓	✓	
	Kirjoitettu viesti	✓	✓	✓	
	Strategiat	✓	✓	✓	
Kielellinen vuorovaikutus (EVK 4.4.3)	Suullinen vuorovaikutus	✓	✓	✓	
	Kirjallinen vuorovaikutus	✓	✓	✓	
	Strategiat	✓	✓	✓	
	Internet				✓
Mediaatio (EVK 4.4.4)	Teksti	✓			✓
	Käsitteet	✓			✓
	Vuorovaikutus	✓			✓
Kompetenssit					
Kielellinen viestintätaito (EVK 5.2)	Kielelliset	✓	✓	✓	✓ (ääntäminen)
	Pragmaattiset	✓	✓	✓	
	Sosiolingvistiset	✓	✓	✓	
Monikielinen ja monikulttuurin en kompetenssi (EVK 6.1.3)	Monikulttuuriset	✓			✓
	Monikielinen ymmärrys ja repertoaari	✓			✓

Tiivistelmä muutoksista

Alla oleva taulukko listaa projektin tuotoksena syntyneet muutokset sekä EVK:n taitotasokuvainten selitteet.

Tässä julkaisussa käsiteltävät asiat	Kommentit
Pre-A1	Taitotaso käsittää puolet A1-tasosta, joka mainitaan EVK:n osassa 3.5. Kuvaimet laadittiin mm. digitaaliseen viestintään.
Muutokset vuoden 2001 kuvaimiin	Liitteessä 7 on lista muutoksista, jotka tehtiin jo olemassa oleviin kielellisen toiminnan muotojen ja strategoiden kuvaimiin vuoden 2001 EVK:n kappaleessa 4 sekä kielellisen viestinnän kuvaimiin EVK:n kappaleessa 5.
Muutokset C2-kuvaimiin	Suurin osa liitteen 7 muutoksista liittyy C2-tason kuvaajiin, jotka olivat mukana vuoden 2001 julkaisussa. Tietyt melko ehdottomasti muotoillut ilmaisut ovat uudelleenmuotoillut vastaamaan paremmin C2-tason kielenkäyttäjän/-osaajan taitotasoa.
Muutokset A1-C2-kuvaimiin	Muihin kuvaimiin tehtiin hyvin vähän muutoksia. Projektissa päätettiin, ettei muutoksia ryhdytä tekemään pelkästään teknologian kehityksen vuoksi (esim. viittaukset postikortteihin tai yleisöpuhelimiin). Ääntämisen asteikko on korvattu (ks. alhaalla). Muutoksia esitettiin myös tiettyihin kuvaajiin, jotka viittaavat kielelliseen mukauttamiseen (tai sen tekemättä jättämiseen) syntyperäisten puhujien toimesta, koska tästä käsitteestä on tullut kiistanalainen EVK:n julkaisun jälkeen.
Plustasot	Plustasojen (B1+; B1.2) kuvausta on laajennettu. Liitteessä 1 ja EVK:n osissa 3.5 ja 3.6 on keskustelua plus-tasoista.
Ääntäminen	Ääntämisen asteikkoa on uudistettu niin, että artikulaatio ja prosodia ovat enemmän keskiössä.
Mediaatio	Näkökulma mediaatioon on laajempi kuin alkuperäisessä EVK-julkaisussa. Yhteensä 19 asteikossa erityisessä keskiössä on tekstin mediaatio, minkä lisäksi käsitteiden ja vuorovaikutuksen mediaatiolle on tehty omat asteikot. Viisi meditaatiostrategioille laadittua asteikkoa käsittelevät nimenomaan mediaatioprosessin aikana käytettäviä strategioita eikä siis mediaatioprosessiin valmistautumista.

Monikulttuurisuus	Monikulttuurisen repertoarin rakentaminen -asteikko kuvaa monikulttuuristen taitojen käyttöä viestintätilanteessa. Näin ollen asteikossa korostetaan taitoja eikä niinkään tietoja tai asenteita. Asteikko on hyvin pitkälti yhdenmukainen aiemman Sosiolingvistinen tarkoituksenmukaisuus -asteikon kanssa, vaikka se onkin kehitetty itsenäisesti.
Plurilingvaalinen	Monikielisen repertoarin rakentaminen -asteikon jokaisen kuvaimen taso vastaa kieliyhdistelmän heikomman kielen toiminnallista tasoa. Kielen tarkka määrittely voi olla tarpeen.
Kielten määrittäminen	Kun kuvaimia sovelletaan käytäntöön tietyssä kontekstissa, on suositeltavaa, että kielet määritellään seuraavissa kohdissa: <ul style="list-style-type: none"> • Kielten välinen mediaatio (erityisesti tekstin mediaatio -asteikossa) • Plurilingvistinen ymmärrys • Plurilingvistisen repertoarin rakentaminen
Kirjallisuus	Taitotasokuvaimissa on kolme uutta asteikkoa luoville teksteille ja kirjallisuudelle: <ul style="list-style-type: none"> • Vapaa-ajan lukeminen (vain vastaanottava prosessi; kuvaimet on otettu muista EVK-pohjaisista kuvaimista) • Henkilökohtaisen reaktion ilmaiseminen luoviin tekstiin (pinnallisempi pohdinta, alemmat tasot) • Luovan tekstin analyysi ja kritiikki (syvällisempi pohdinta, ylemmät tasot)
Internet	Kaksi uutta asteikkoa seuraaviin kategorioihin: <ul style="list-style-type: none"> • Internet-keskustelu • Tavoitteelliset toimenpiteet ja yhteistyö verkossa Molemmat asteikot koskevat tyypillistä monikanavaista internetinkäyttöä: mm. vastausten laatiminen tai lukeminen, suullinen reaaliaikainen vuorovaikutus, chattailu (kirjoitettu puhekieli), blogitekstit tai kirjalliset kommentit keskusteluun sekä videoihin, linkkeihin ym. mediaan reagoiminen.
Muut uudet taitotasokuvaimet	Seuraaviin kategorioihin luotiin uudet asteikot ja kuvaimet on otettu muista EVK-pohjaisista kuvaajista: <ul style="list-style-type: none"> • Televiestintä

	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonanto
Uudet kuvaimet yhteismitoitettu EVK-tasolle	Uudet taitotasoasteikot ovat virallisesti validoidut sekä yhteismitoitettut samalle matemaattiselle skaalalle, jota käytettiin alkuperäisen EVK:n tutkimustyössä.
Viittomakieli	ProSign-projektissa viittomakieliin sovelletut EVK-taitotasoasteikot on merkitty oikeassa yläkulmassa PROSIGN -logolla. Tämän lisäksi täydentävään osaan sisältyvät seitsemän erityisesti viittomakielen kompetenssia koskevaa asteikkoa, jotka laadittiin sveitsiläisen kansallisen tutkimusprojektin pohjalta.
Rinnakkaisprojekti:	
Nuoret oppijat	Kaksi Eurooppalaisen kielisalkun pohjalta tehtyä kuvainlajitelmaa nuorille oppijoille eli 7-10-vuotiaiden sekä 11-15-vuotiaiden ikäryhmille. Tällä hetkellä nuorten oppijoiden kuvaimia ei ole yhdistetty uusien asteikkojen kuvauksiin, mutta nuorten oppijoiden relevanssi on otettu huomioon.